

Niet Hitler maar Adenauer bouwde eerste snelweg

Achtergrond - 8 augustus 2022 - Auteur: Wiebke Pittlik

Op 8 augustus 1932, vandaag precies 90 jaar geleden, reden de eerste auto's over de nieuwe en eerste snelweg van Duitsland tussen Keulen en Bonn. Een *Kraftfahrstraße*, werd de weg zonder kruisingen en met aan beide zijden twee banen genoemd. Twee dagen tevoren had de Keulse burgemeester Konrad Adenauer, die na de oorlog de eerste bondskanselier van Duitsland werd, de weg feestelijk geopend.

Was u in de veronderstelling dat het Duitse snelwegennetwerk een idee van Adolf Hitler was? Dan bent u niet de enige. Hitler heeft kosten nog moeite gespaard om deze indruk te wekken. In werkelijkheid ontstonden de plannen al in de jaren twintig, in de tijd van de Weimarrepubliek. Burgemeester Adenauer zag er een mooi werkgelegenheidsproject in voor de vele werklozen in zijn stad en was de eerste die een snelweg liet bouwen.

Toen Hitler in 1933 aan de macht kwam, werd Adenauer ontslagen - hij was geen nationaal-socialist - en de door de burgemeester gebouwde snelweg werd gedegradeerd tot *Landstraße*, iets als een provinciale weg, beschrijft radiozender Deutschlandfunk in een reportage ter gelegenheid van het 90-jarige jubileum van de *Autobahn*.

Zo was de weg vrij voor Hitler om in september 1933, omringd door microfoons en camera's, de eerste spade in de grond te steken voor de bouw van 'zijn' eerste *Reichsautobahn*, van Frankfurt naar Darmstadt (zie foto). Bij de feestelijke opening in 1935 wist de Duitse verzetsbeweging ISK naar eigen zeggen een stunt uit te halen: met chemicaliën die pas zichtbaar werden als er licht op viel, had ze "Nieder mit Hitler" op het wegdek geschreven.

In de jaren die volgden, breidde het wegennetwerk gestaag uit, dankzij het harde werk van arbeiders, die nauwelijks machines tot hun beschikking hadden en vaak slechts een schep hadden om de klus te klaren. Velen van hen woonden in slechte omstandigheden in werkkampen langs de wegen.

De nazi's gebruikten de snelwegen in hun propaganda, als symbool van vooruitgang. Ook wilde Hitler de economie ermee in de benen helpen, en de

massawerkloosheid tegengaan. Over de vraag of het snelwegnetwerk ook al een voorbereiding was op de latere oorlog, zijn de historici het oneens.

Uiteindelijk haalde het project van de nazi's zijn doelen niet: de aangekondigde 600.000 banen leverde het bij lange na niet op, en de onvrede onder de arbeiders was groot. Toen in 1939 de Tweede Wereldoorlog begon kwam de snelwegbouw stil te liggen. Nog steeds zijn er resten van nooit afgebouwde trajecten te vinden in Duitsland. Maar toen in de jaren vijftig de Duitse economie opleefde - het fameuze *Wirtschaftswunder* - en ook Jan Modaal een auto kreeg, werd de snelwegbouw nieuw leven ingeblazen. En Adenauer was nog tot 1963 kanselier van de Bondsrepubliek Duitsland.

Redacteur Wiebke Pittlik vertelde maandag op Radio 1 in [Villa VdB over 90 jaar Autobahn](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/51108/niet-hitler-maar-adenauer-bouwde-eerste-snelweg>